

TEMEL İŞLETMECİLİĞE GİRİŞ

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: İŞLETMELERİN

1. İŞLETMELERİN KURULUŞU

1.1 İşletme Kurma Fikri

1.2 En Uygun (Optimal) Kuruluş Yeri

1.3 İşletmenin Kuruluş Nedenleri

1.3.1 Miras

1.3.2 Bağımsız İş Yapma İsteği

1.3.3 Kazanç Sağlama İsteği

1.3.4 Toplumsal İtibar Sağlamak

1.3.5 Başka Fırsatların Yokluğu

1.3.6 Bir Düşünce veya Bir Misyonu Gerçekleştirme İsteği

1.4 Kuruluş Yeri Etmenleri

1.4.1 Taşıma

1.4.2 Hammadde

1.4.3 Pazar Alanı

1.4.4 İşgücü

1.4.5 Su ve Su Kaynakları

1.4.6 İklim Koşulları

1.4.7 Sosyal ve Kültürel Koşullar

1.4.8 Şehir ve Bölge Yöneticilerinin Davranışları

1.4.9 Vergi, Resim ve Harçlar ile Teşvik Önlemleri

1.4.10 Enerji Kaynakları

1.4.11 İşletme Dışı Artırımlar (Tasarruflar)

1.5 İşletmenin Kuruluş Analizi ve Plânlama Çalışmaları

1.5.1 Ön Proje

1.5.2 Ekonomik Etüt

1.5.2.1 Piyasa Araştırması ve Talep Tahmini

1.5.2.2 Büyüklük ve Kapasite Seçimi

1.5.3 Teknik Etüt

1.5.4 Finansal Etüt

1.5.5 Hukuksal Etüt

1.5.6 Değerlendirme ve Yatırım Kararı

1.5.7 Yatırım Projelerinin Değerlendirilmesi

1.5.8 Kesin Proje

1.5.9 Projenin Uygulanması

1.5.10 İşletme (Üretime Geçiş) Aşaması

BÖLÜM 3: İŞLETMELERİN KURULUŞU

1. İŞLETMELERİN KURULUŞU

İşletme kurma fikriyle birlikte başlayıp, işletmenin kesin olarak kuruluşunun tamamlanmasına kadar sürdürülen çalışma ve araştırmalara "işletmelerin kuruluş çalışmaları" denmektedir .

1.1 İşletme Kurma Fikri

Gerçek ve tüzel kişileri işletme açmaya iten en büyük neden "kar elde etme ve kazanç sağlama isteğidir. Kar elde etme ve kazanç sağlama amacıyla kişi ve kuruluşlar çeşitli alanlarla ilgilenip, yatırım yapabilirler.

Kurulmak istenen işletme, büyüklük olarak küçük veya büyük kapasiteli bir işletme olabilir. Tek kişiye veya çok ortağa ait bir işletme niteliğinde de ortaya çıkabilir. Çok değişik alan ve konulara yönelik mal ve hizmet üretmek amaçlı kurulabilir.

1.1 İşletme Kurma Fikri

Kurulacak olan işletmenin niteliği ne olursa olsun, işletme kurmak; uzmanlık isteyen, araştırma ve inceleme gerektiren bir iştir. Araştırma ve incelemenin süresi ve derinliği işletmenin önemine ve özelliklerine göre değişebilir.

1.1 İşletme Kurma Fikri

Örneğin; basit bir bakkal dükkânının kurmak isteyen girişimcinin son derece kapsamlı nitelikte, ekonomik veya teknik araştırmalar yapmasına ya da bu konuda uzman kişi ve kuruluşlardan destek almasına belki de gerek olmayabilir.

1.1 İşletme Kurma Fikri

Ancak, yine de söz konusu kişinin kendi çapında bazı araştırmalar yaparak, kurmayı düşündüğü bakkal dükkânının, dolayısıyla işletmenin kârlı olup olmayacağını saptaması ve kuruluşa karar vermesi daha yararlı olabilecektir. Basit olarak yapılacak bir araştırma, bakkal dükkanın açılacağı yer, çevrede yaşayan insanların gelir durumu, başka bir bakkal dükkanı olup olmadığı, ne tür mal ve hizmetleri sunulması gerektiği gibi bir çok konuda kişiyi aydınlatabilir. Çok kısa süren ve kişiye fazla maliyet yüklemeyen bu araştırma sayesinde kişi dükkan açma kararını bir kez daha gözden geçirmiş olur.

Genellikle üretim faaliyetlerinin üzerinde yürütüldüğü yer işletmenin kuruluş yeri olarak ifade edilir. Herhangi bir mal veya hizmet üretmek için yatırım yapan kişi neyi, nasıl ve kaçta üreteceğini belirlemek adına işletmenin kuruluş yeri hakkında çalışmalar yapmak zorundadır.

1.3 İşletmenin Kuruluş Nedenleri

Kişilerde işletme kurma ve çalıştırma isteği çok çeşitlidir. Kesin bir listesi olmamakla beraber aşağıda sıralanan faktörler işletme kurma ve çalıştırma için itici güç olabilir.

Bazı insanlar, miras olarak mal mülk bırakmak yerine hem çocuklarını iş sahibi edecek hem de kendi ismini devam ettirecek işletmeler bırakır.

1.3.2 Bağımsız İş Yapma İsteği

Bazı kişiler başkalarının yanında çalışmak istemediklerinden ve/veya başkalarına hükmetmek suretiyle güç ve nüfuz kazanmayı amaçladıklarından kendi iş yerlerini açmak isterler

1.3.3 Kazanç Sağlama İsteği

Kazanç sağlama ve bu kazancı başkalarıyla paylaşmama isteği, kişiyi iş yeri açma ve çalıştırmaya iten en önemli nedendir.

işletmenin sağlayacağı bütün kazanca tek başına sahip olmak, iş yeri açma ve çalıştırmanın getireceği bütün risklere de hazır olup bu risklere tek başına katlanmak anlamına gelir.

1.3.4 Toplumsal İtibar Sağlamak

İşletme sahibi olmanın getirdiği güç ve nüfuz işletme sahiplerine çok büyük bir toplumsal itibar sağlayabilir. Bu faktör işletme sahipleri için daha ön planda olabilir.

1.3.5 Başka Fırsatların Yokluğu

Bazen, sermaye sahibi olan insanlar bu sermayelerini değerlendirecek daha uygun bir yol ya da seçenek bulamadıkları için kendi adlarına bir işletme kurup çalıştırma yoluna giderler.

1.3.6 Bir Düşünce veya Misyonu Gerçekleştirme İsteği

Bir kısım insanlar da kafalarındaki düşüncelerini uygulamaya aktarmak veya misyonlarını gerçekleştirebilmek amacıyla işletme kurup çalıştırmayı yeğleyebilirler.

1.4 Kuruluş Yeri Etmenleri

İşletme kurucuları, "kuruluş yeri etmenleri" olarak sayılabilecek aşağıdaki değişik etmenlerin ya bir tanesinin veya bir kaçının ya da tümünün kuruluş yeri seçiminde etkili olabileceğini düşünmek durumundadırlar.

1.4.1 Taşıma

Ulaştırma giderleri, taşıma araçları ve olanakları kuruluş yeri etmenlerinden en genel olanıdır.

"Taşıma giderleri",

"taşıma olanakları"

"ulaştırma olanakları".

1.4.1 Taşıma

Taşıma giderleri: İşletme üretimi için gerekli olan hammaddeyi temin ederken ve ürettiği ürünü pazara yollarken ortaya çıkan taşıma giderlerini karşılamak durumundadır. Bu nedenle kuruluş yeri seçimi yapılırken bu iki taşıma giderinin en uygun olduğu noktayı seçmelidir.

1.4.1 Taşıma

Taşıma olanakları: Bazı hammadde veya mamül maddelerin nitelikleri taşıma açısından özel durumlar gerektirebilir. Örneğin; çabuk bozulabilen maddeler gibi. Bu tür maddelerin taşınabilmesi için soğuk havalı vagonlar veya kamyonlar tercih edilecektir.

1.4.1 Taşıma

Ulaştırma olanakları: Ulaşımı sağlayan ve kolaylaştıran tüm olanaklar, özellikle alt yapı tesisleri şeklinde ortaya çıkan etmenlerdir. Örneğin; yol, liman, demiryolu, havaalanı, vb. Bu olanakların yetersiz olması veya olmaması, kuruluş için uygun görünen birçok yerin seçimini engeller.

1.4.2 Hammadde

İşletme kuruluş yeri seçimini etkileyen önemli bir faktör olan hammadde, kimyasal ve fiziksel olarak uygun olmalı, tedarik edilebilir olmalı, fiyatı uygun olmalı ve ulaştırma olanakları bakımından yeterli olmalıdır.

Hammaddenin üretim sonrası hacim ve ağırlığından kaybedip kaybetmediği, üretim esnasından başka hammaddelere ihtiyaç olup olmadığı, hammaddenin bozulma ömrü gibi hususların da bilinmesi gerekmektedir.

1.4.2 Hammadde

Eğer hammadde mamul durumuna geldiğinde ağırlığından hiç yitirmiyorsa ve öteki faktörlerin etkileri önemsiz ise, işletme hammaddeye yakın veya pazara yakın veya ikisi arasında bir yerde kurulabilir. Öte yandan hammaddesi her yerde bulunan ürünlerin tüketim alanı içerisinde üretilmesi uygun olur.

1.4.3 Pazar Alanı

Pazara ürün ulaştırma olanaklarının yetersiz ve maliyetli olduğu durumlarda işletme kuruluş yerinin pazarlara yakın olması gerekir.

Üretilen ürün büyük bir kitle durumunda ise veya ürünün taşınması, gösterilmesi gereken dikkat ve ulaştırma giderleri bakımından önemli bir ağırlık taşıyorsa, pazara yakınlık, taşıma maliyeti giderlerini azaltacaktır.

1.4.3 Pazar Alanı

Çabuk bozulan mallar üretip satan işletmeler, hizmet işletmeleri, perakende ve toptan ticaret işletmeleri, özellikle mal ve hizmet satışına ağırlık veren işletmeler pazar alanının ilk planda etkisinde kalarak tüketicilerin yoğun olduğu veya mal ve hizmete talebin olduğu bölgeleri kuruluş yeri olarak seçmektedirler.

İşletmelerin nitelik ve özelliklerine göre pazar alanı önemi farklılık gösterebilir. Küçük ve orta kapasiteli işletmeler genellikle belirgin bir bölgenin ihtiyacına yönelik iken, büyük kapasiteli işletmeler belirli bir pazardan çok, tüm bir ülkeyi veya ülkeleri pazar alanı olarak ele almaktadırlar.

1.4.4 İşgücü
Kuruluş yeri seçilirken, iş gücünün nitelik ve nicelik yönünden yeterli olup olmadığına dikkat edilmelidir. Özellikle büyük ölçüde işleyişi bu etmene bağlı olan işletmeler, iş gücünün kolay sağlandığı yerlerde kurulmalıdır.

İşgücü etmeninin kuruluş yeri değerlendirmelerinde ele alınışı, işgücünün miktarı, işgücünün niteliği ve işgücünün maliyeti olmak üzere üç yönden ele alınmaktadır. İlk başta işletmenin kurulacağı yer; iş gücü bakımından yeterli olmalıdır.

1.4.5 Su ve Su Kaynakları

Faaliyetleri büyük ölçüde suya dayalı işletmeler, suyun kolayca bulunduğu yerleri kuruluş yeri olarak tercih etmektedirler. Çimento, şeker, kâğıt hamuru üreten işletmeler gibi enerji gereksinimi fazla olan işletmeler ucuz su ve elektrik enerjisi elde edilebilen akarsu dolaylarında kurulurlar.

1.4.6 İklim Koşulları

Sıcaklık-soğukluk, yağış, nemlilik, rüzgâr veya kuraklık gibi doğal unsurlardan oluşan iklim etmeni, bir yandan işletmelerin çalışmalarını doğrudan etkilerken, **Örneğin; üretilen mamulün bozulması, turistik işletmenin yetersiz talep nedeniyle atıl kalması gibi, bir yandan da birçok işletmeyi dolaylı yoldan etkileyebilir.**

1.4.7 Sosyal ve Kültürel Koşullar

İşletmenin faaliyet alanından dolayı iş gücü, büyük oranda eğitim düzeyi yüksek bireylerden oluşabilir. Eğitim düzeyi ile birlikte insanların sosyal ve kültürel ihtiyaçları da, en az yeme-içme ve barınma gibi temel ihtiyaçları kadar önemli olmaktadır. Şayet işletmenin kuruluş yeri; çalıştırdığı personelin söz konusu sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını rahatlıkla giderebilecekleri yörelerden uzak olma durumunda ise, bu tür imkânların yaratılması görevini

1.4.8 Şehir ve Bölge Yöneticilerinin Davranışları

Yerel yönetimlerin ve bölge yöneticilerinin; çeşitli işletmelerin kentlerinde veya bölgelerinde kurulması konusunda gösterecekleri ilgi, kolaylıklar ve baskılar, işletmelerin kuruluş yerlerini seçmelerinde etkili olabilecektir.

1.4.8 Şehir ve Bölge Yöneticilerinin Davranışları

Örneğin; bazı şehir ve bölgelerde, kurulacak her hangi bir işletmenin kentlerine ekonomik canlılık getireceği, istihdamı artıracacağı düşünceleri, kurulacak işletmelere belediyelerin ucuz veya bedava arsa vermeleri, alt yapı konusunda kolaylıklar ve katkılarda bulunmaları gibi değişik tür olanakları sağlayabilmektedir.

1.4.9 Vergi, Resim ve Harçlar ile Teşvik Önlemleri

Yöresel vergi ve harçlarda yapılacak indirimler veya belirli bölgelerin kalkınabilmesi açısından sağlanan finansman imkânları, vergi kolaylıkları ve diğer harç ve ödentilerde gösterilecek ayrıcalık ve avantajlı olanaklar ile teşvik tedbirleri çerçevesinde sağlanan ithalat ve ihracat imkânları; işletmelerin kuruluş yeri seçimlerini etkileyen etmenler olacaktır.

1.4.10 Enerji Kaynakları

İşletmeler faaliyetleri sırasında kullanacakları enerjinin şekli (örneğin; su, elektrik, petrol, kömür, doğal gaz, güneş enerjisi veya nükleer enerji gibi), bunları elde etme koşul ve imkânları, enerji miktarı ve maliyeti, kuruluş yeri seçiminde etkili olan faktörlerdir.

1.4.11 İşletme Dışı Artırımlar(Tasarruflar)

Bu faktör, işletmelerin dışındaki nedenlerle oluşan, genellikle birkaç kuruluş yeri faktörünün birlikte bulunması sonucu bir bölgenin diğerlerine oranla daha üstün özelliklere sahip olması ve işletmelerin de bu üstünlüklerin çekiciliğine kapılarak, o yöreyi kuruluş yeri olarak belirlemeleri şeklinde, tanımlanabilir.

1.4.11 İşletme Dışı Artırımlar(Tasarruflar)

Özellikle uzman işçi bulma, para ve kredi sağlayan kuruluşların iyi organize olmaları sonucu formalitelerin azalması, yedek parça ve onarım olanaklarınının gelişmesi, endüstriyel atıkların rahatlıkla değerlendirilmesi, ulaştırma ve diğer kamu hizmetlerinin gelişmiş olması, vb. gibi konularda sağlanacak artırımlar; işletmelerin belirli bir bölgeyi seçmelerine neden olmaktadır.

1.5 İşletmenin Kuruluş Analizi ve Planlama Çalışmalar

Büyüklik ve niteliği ne olursa olsun, bir işletmenin kurulması, ekonomik, teknik ve hukuki yönleri olan bir süreçtir. Bu bakımdan, başarılı bir işletme kurmak için her birinde ayrıntılı planlama ve araştırma gereken, bir dizi ana ilkeye uygun hareket edilmelidir. Kuruluş aşamasındaki bu çalışmalar yapılabilirlik projesinin hazırlanması sürecini oluştururlar.

1.5 İşletmenin Kuruluş Analizi ve Planlama Çalışmalar

Kesin bir yatırım kararı almadan önce girişimcinin, yapmayı düşündüğü üretim ve yatırım ile ilgili olarak ekonomik, teknolojik, finansal sorunlar ve kuruluş yeri sorunları bakımından ayrıntılı ve kesin araştırmalara girişmeksizin yeterli bilgileri sistemli ve analizlere elverişli olarak elde etmesine "yapılabilirlik araştırması", bunları bir metin içinde toplamaya ise "yapılabilirlik projesi" denmektedir.

1.5 İşletmenin Kuruluş Analizi ve Planlama Çalışmalar

Yapılabilirlik projesinin hazırlanmasında şu amaçlar güdülür:

- i. Yatırım kararına esas oluşturacak pazara ilişkin yeterli ve öz bilgileri sağlamak,
- ii. İşletmenin hangi büyüklükte ve nerede kurulacağı seçenekleri arasından tercih yapmak,

1.5 İşletmenin Kuruluş Analizi ve Planlama Çalışmalar

- iii. Yatırımın finansal boyutu (toplam nakdî kaynak gereksinimi) ile dış kaynak (kredi) ihtiyacı hakkında bilgi edinmek ve sermaye tedarik seçeneklerini düşünmek,
- iv. Bireysel yatırım kararlarının Devlet Plânlama Örgütleri ya da finanslama kurumlarınca uygun görülmesine gereksinim varsa, onlara söz konusu yapılabilirlik projesi ile ilgili değerlendirme olanakları sağlamak.

1.5 İşletmenin Kuruluş Analizi ve Planlama Çalışmalar

Proje, başlama ve bitiş zamanları belli olan ve işlerin belirli bir düzen içinde, kim tarafından, niçin, nasıl, nerede ve ne zaman yapılacaklarını gösteren, bir plân türüdür.

1.5 İşletmenin Kuruluş Analizi ve Planlama Çalışmaları

AŞAMA

I

II

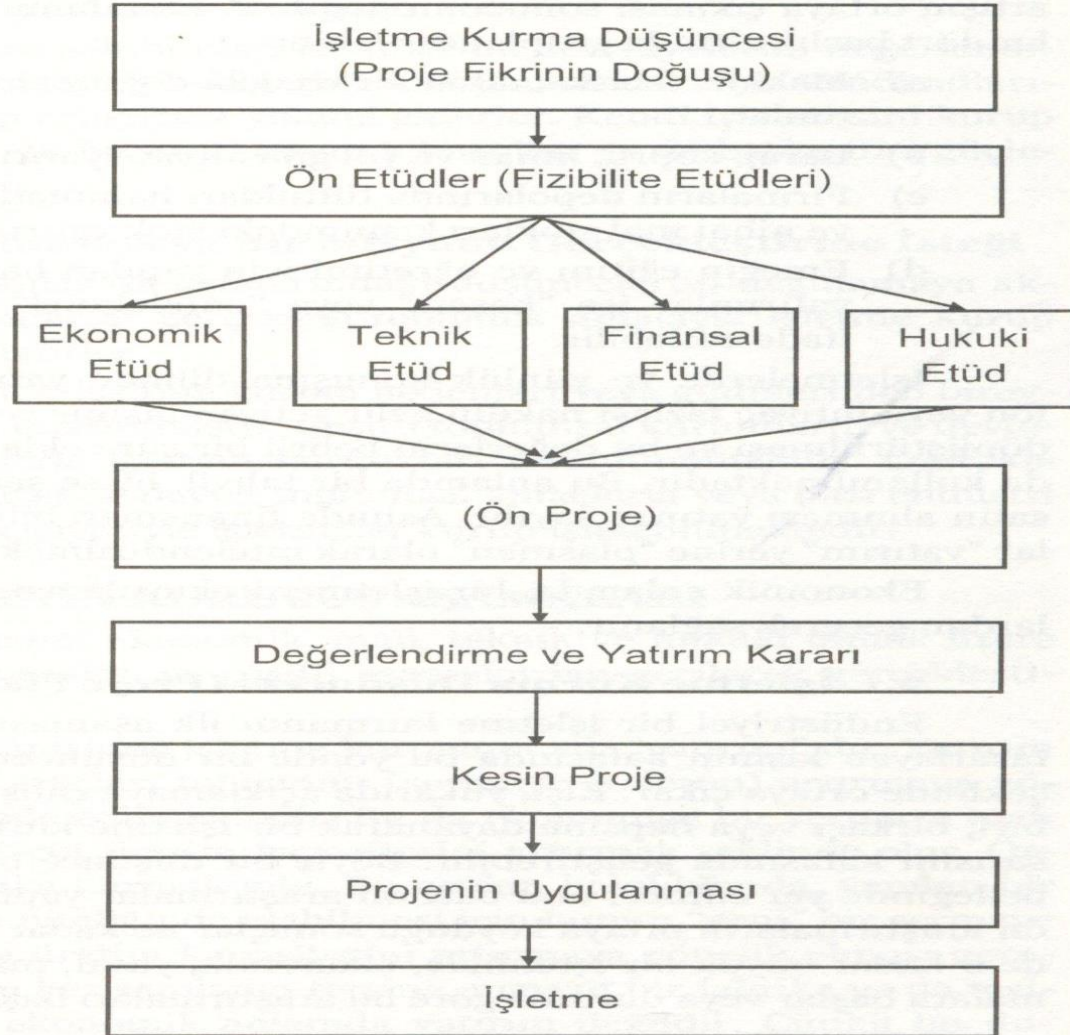
III

IV

V

VI

VIII

1.5.1 Ön Proje

Bir yatırım projesi hazırlanırken, kesin yatırım kararı alabilmek için, girişimcinin, yapacağı yatırıma yönelik bazı ön bilgileri elde etmesine imkân veren çalışmalardan oluşan bölüme ön proje denir. Bu, kavrama pratik yaşamda "fizibilite etüdü" de denmektedir. Türkçe anlamı ise, "ön yapılabilirlik araştırmasıdır".

1.5.1 Ön Proje

Ön proje araştırmaları sonucu yatırımın beklenen kârlılığı sağlamayacağı anlaşılırsa, yatırım fikrinden emek, para ve zaman kaybına uğramaksızın vazgeçmek mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla kit toplumsal kaynaklar daha kârlı ve fayda yaratabilecek bir başka yatırım seçeneğine yönlendirilebilecektir.

Ön proje çalışmalarını, kesin proje çalışmalarına oranla daha az zaman, çaba ve maliyet gerektirdiğinden ekonomiklik ilkesine uygundur.

1.5.2 Ekonomik Etüt

- Talep öngörümlemesi ve pazar araştırması,
- İşletme kuruluş yerinin saptanması,
- İşletme kapasitesinin veya büyüklüğünün saptanması ve
- Projenin ekonomik faydalarının ortaya konulması; kurulacak işletmenin gelir ve gider veya maliyetlerinin hesaplanmasıdır.

1.5.2 Ekonomik Etüt

Örneğin; piyasada çimento darlığı hissedildiğini ve fiyatların yükseldiğini varsayalım. Bu ekonomik gösterge, **Türkiye Çimento Sanayi A.Ş.'ne** bir çimento fabrikası kurması fikrini verebilir. Derhal başlanan pazar etüdü, çimento darlığının suni olduğunu, büyük bir spekülasyondan ileri geldiğini, gerçekte mevcut fabrikalarla, kurulmakta veya tevsi edilmekte olan fabrikalarla gereksinimin karşılanabileceğini açıklıkla ortaya koyabilir. Bu durumda projenin daha pahalı olan teknik etütleri başlangıç aşamasında iken durdurulur.

1.5.2.1 Piyasa Araştırması ve Talep Tahmini

1.5.2.2 *Büyüklik ve Kapasite Seçimi*

1.5.3 Teknik Etüt

Teknik etüt, projenin teknik olarak yapılabilirliğini araştırmak amacıyla yapılan analizdir. Projenin gerçekleştirilmesinde kullanılacak alternatif teknolojilerin olup olmadığı, varsa bunların değerlendirilmesi, uygun teknolojilerin seçimi

1.5.3 Teknik Etüt

Mühendis, mimar ve diğer teknisyenlerden oluşan kişiler, projenin niteliğine göre şu araştırmaları yaparlar:

- Kuruluş ve konumluk yerin durumu; inşaata uygunluğu; sismik ve doğal afetlere karşı koyabilme ve dayanma özelliği,
- Ürün nitelikleri,
- Üretim ve faaliyet alanları, makine ve teçhizat nitelikleri ve fiziksel yerleşimi,
- Üretim yöntemi ve diğer işletme fonksiyonlarına uygunluk araştırmaları ve yerleşim plânı,

1.5.3 Teknik Etüt

- Çalışan sayısı ve nitelikleri araştırması, çalışanlara yönelik eğitimler,
- İş, can ve mal güvenliği açısından güvenlik araştırmaları,
- Çevre düzenleme, çevre kirliliğini önleme araştırmaları ve
- Lisans, patent ve teknik yardım ihtiyacı ve araştırmalarıdır.

1.5.4 Finansal Etüt

işletme kuruluş ve faaliyetlerini sürdürürken, kuruluş ve sabit sermaye ihtiyacı ile faaliyetleri sırasında gerekli olan işleyiş sermayesi olmak üzere iki tip sermayeye ihtiyaç duyar. Bu nedenle işletmenin kuruluş aşamasında yapılan ön-proje çalışmasında bu iki tip sermaye ihtiyacının ne olacağı belirlenmelidir. İnceleme, bir yandan yatırım maliyeti hakkında gerçekçi bilgiler aktarırken öte yandan da, ihtiyaç duyulan mali fonların hangi kaynaklardan sağlanabileceği konusunda açıklayıcı bilgiler verecektir.

1.5.4 Finansal Etüt

Mali araştırmalar, ilk planda, yatırım giderlerinin ve yatırım için gerekli finans ihtiyacının saptanmasına yönelik rol oynarlar. Bu açıdan ele alınan gider kalemleri ve hesapların bazıları şunlardır:

- Tüm etüt ve proje giderleri,
- Arsa bedelleri,
- İnşaat veya kiralama giderleri,
- Makine ve teçhizat giderleri,
- Taşıt ve diğer araç giderleri,

1.5.4 Finansal Etüt

- Genel giderler,
- Patent ve lisans haklarını satın alma,
- Teknik bilgi (know-how) transferi giderleri,
- Yatırım mallarının yurt dışından getirilmesi için yapılabilecek giderler ve
- Yabancı kaynaklardan finansman giderleri, vb. gibi gider kalemlerinin hesaplanması önemlidir.

1.5.4 Finansal Etüt

Finansman ihtiyacını karşılayacak kaynaklar üç grupta toplanır:

- Öz kaynaklar (işletmeyi kurmak isteyen girişimci veya ortaklar tarafından kendi öz varlıklarından tahsis edecekleri maddi ve maddi olmayan ekonomik değerlerdir),
- Dış kaynaklar (borçlanma),
- Oto finansman (faaliyet halindeki bir işletmede dağıtılmayıp işletmede bırakılan faaliyet karlarıdır).

1.5.4 Finansal Etüt

Mali araştırmalarda, yapılacak yatırımla ilgili olarak öncelikle kârlılık belirlenir, Araştırmalarda ayrıca aşağıdaki değerleme ve yatırım kararı alma ölçütleri ve bilgileri de bulunabilir.

1.5.5 Hukuksal Etüt

İşletmelerin kuruluşları belli **yasal prosedürlere** bağlıdır. Bunun için işletmenin fizibilite raporundaki yasal işlem süreçleri, hukuksal etüt ile elde edilen verilerin değerlendirilmesini gerekli kılar. Hukuksal etüt yapmanın temel amacı, kurulması plânlanan işletmenin hukukî yapısının seçimi, kuruluş ve üretim için gerekli izinlerin (ruhsatların) alınması, yerine getirilmesi gereken yasal koşullarının belirlenmesidir.

1.5.6 Değerlendirme ve Yatırım Kararı

Yapılan tüm araştırmalar olumlu sonuç verdiğinde ortaya bir yatırım projesi çıkar. Ancak bir yatırım kararı vermede yalnızca yatırım projesinin varlığı yeterli değildir.

İsabetli bir yatırım kararı verebilmek için en az birkaç alternatif yatırım projesine ve bunlar arasında rasyonel bir tercih yapabilme olanağının varlığına ihtiyaç vardır.

1.5.6 Değerlendirme ve Yatırım Kararı

Hazırlanan birden fazla sayıdaki yatırım projesi; kârlılık, geri ödeme süresi (kendini kaç yılda amorti edeceği), ithalatı ikame ve bu yolla ülkeye döviz sağlama, istihdam yaratma, ulusal gelire katkı, ihracat olanağı sağlama, modern teknolojiyi getirme ve benzeri başka kriterlere göre birbiriyle karşılaştırmaya tabi tutularak en uygun görüleni seçilip uygulamaya konulmalıdır. Uygulamada, kesinleşen projeye sadık kalınarak uygun süresi içinde proje tamamlanabilirse kendini o kadar çabuk amorti edip sahibine kazanç sağlayabilecektir.

1.5.7 Yatırım Projelerinin Değerlendirilmesi

Yatırımları işletme açısından değerlendirmek için kullanılacak başlıca yöntemler:

- Bugünkü değer yöntemi
- İç verim oranı yöntemi ve
- Geri ödeme süresi yöntemidir.

1.5.7 Yatırım Projelerinin Değerlendirilmesi

Yatırımların ülke ekonomisi açısından değerlendirilmesinde kullanılan başlıca yöntemler ise:

- Sermaye/ hasıla oranı yöntemi
- İstihdam etkisi yöntemi ve
- Döviz etkisi yöntemleridir.

1.5.8 Kesin Proje

Hazırlanan birden fazla sayıdaki yatırım projesinden en uygun görülüp kabul edilen proje kesin proje olarak kabul edilmelidir.

Kurulacak işletmenin hukuki yapılanması, teknik açıdan yapılan kesin hesaplamalar, yapılacak inşaatın ayrıntılı kesin hesaplamaları, satın alınacak makinelerin kesin üretim kapasiteleri, teknolojik özellikleri ve maliyetleri, yatırım tutarı, proje kapasitesi, finansal olanak ve kaynaklar vb. konular üzerinde yapılan çalışmalarla proje nihai hale getirilir.

1.5.9 Projenin Uygulanması

Yatırım projesinin gerçekleştiği aşama olup, gerçek büyüklükteki harcamaların başladığı aşamadır. Projenin uygulanması ile ilgili kesin siparişler verilir ve fiziksel yatırımlar başlar. Bu aşamada projede belirlenen yer, zaman ve maliyetle üretime başlamak önem taşır.

Ayrıca projenin uygulanması aşamasında, proje ve mühendislik tasarımları, görüşmeler ve sözleşmeler, inşaat, eğitim ve tesisin işletmeye alınması gibi işlemler de yer alabilmektedir.

1.5.10 İşletme (Üretime Geçiş) Aşaması

Kuruluşunu tamamlayan işletme, tam kapasite ile faaliyete geçmeden önce, üretimin planlandığı gibi gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini deneme üretimi ile test etmelidir. Ayrıca deneme üretimi ile üretilen mal ve hizmetler tüketiciye ulaşmadan önce denetimden geçirilmeli, gerekli kalite şartlarını sağlayıp sağlamadıkları kontrol edilmelidir. Aksi halde, piyasaya istenmeyen kalitede mal ve hizmet sunan bir işletme açıldığı gibi kapanabilir. İşletmenin deneme üretiminin bitişi ile birlikte kuruluş aşaması tamamlanır ve üretim dönemine başlanmış olur.